

povinnému uloženo bezvýhradně (čl. 28 a násl. obch. zák.) a nevyhovění této povinnosti je ohroženo podle §u 486 a) tr. zák. trestem za podmínky tam uvedené. Nemohl-li obžalovaný povinnosti jemu zákonem uložené dostáti osobně, byl povinen učiniti tak osobou účetnictví znalou. Rozsudek odmítá obranu, že obžalovaný a jeho společník nebyli s to, by si platili řádného účetního, a poukazuje na to, že by to odporovalo značným částkám, jež si obžalovaní z obchodu vybírali, případně inkasovali a neodvedli. Stěžovatel není také oprávněn převalovati zodpovědnost na spoluobžalovaného S-a, poněvadž ani netvrdí, že mezi sebou ujednali, že vedení knih náleží S-ovi. V neshodě s rozsudkovými zjištěními tvrdí dále zmatečnī stížnost, že obžalovaný vybíral z obchodu jen částky v nepatrné výši. Zjišťujeť rozsudek, že vybíral částky značné a že zejména v krátké době od 1. ledna do 31. března 1922 kromě pravidelných měsíčních částek po 4.500 Kč vybral se spoluobžalovaným S-em asi o 60.000 Kč více než bylo zapotřebí a než stav obchodu připouštěl a že tyto značné výběry přivodily částečně platební neschopnost obžalovaných. Obžalovaného nemůže ospravedlniti, že vyšší částky počal vybíratí teprve tehdy, když zpozoroval, že úpadek firmy nelze již zadržeti a že vybíral tehdy jen proto větší částky, poněvadž chtěl zameziti, by jeho společník nepoužil docházejících peněz pro sebe. Neboť takovým jednáním jen uspíšil platební nezpůsobilost a stupňoval újmu věřitelům hrozcí, ježto tito pak utrpěli větší škodu, než by je byla stihla bez takového jednání. Závadnému jednání svého společníka směl stěžovatel čeliti prostředky přípustnými a nikoli jednáním, příčícím se zákonu. I výrok odsuzující obžalovaného pro přečin podle §u 486 čís. 1 a § 486 a) tr. zák. odpovídá proto věci a zákonu.

Čís. 2747.

Slovo »hulvátství« značí chování obhroublé, neotesané, urážející společenský takt svojí neslušnou formou, nemá však vztahu na mravní úroveň člověka, jemuž se takové chování vytýká.

Výtka »hulvátství« jest haněním podle § 491 tr. zák.; pachatel jest beztrestným, prokáže-li, že činy haněného, na něž poukazuje, by hanění své odůvodnil, jsou takové, že výtku odůvodňují.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1927, Zm II 102/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečnī stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 29. dubna 1926, pokud jím byl obviněný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 491 tr. zák., spáchaným tím, že dne 12. srpna 1925 na radnici v Z. veřejně a před více lidmi slovy »to je hulvátství« soukromé obžalobce znamenání na ně připadajícími, neuváděje určitých skutků, z opovržlivých vlastností vinil, byl porušen, zákon v ustanovení §u 491 tr. zák.; tento odsuzující výrok se v celém rozsahu zrušuje a obviněný se i v tomto směru podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby osvobozuje.

D ů v o d y:

Soukromým obžalobám Františka N-a a Arnošta J-a proti obviněnému pro přestupek proti bezpečnosti cti jest podle spisů okresního soudu ve Zlíně skutkovým podkladem tento děj: Na den 11. a 12. srpna 1925 byla ohlášena návštěva tehdejšího ministra obchodu ing. Ladislava Nováka ku prohlídce závodu obviněného; ten chtěje ministrovi připravit okázalé uvítání, pozval na 11. srpna večer z-ské průmyslníky k úradě, k níž se však soukromí obžalobci, ač pozváni, nedostavili. Podle programu měl býti ministr dne 12. srpna 1925 o 9. hodině uvítán na radnici (obviněný byl tehdy starostou města), načež měla se konati prohlídka závodů. Podle urady z-ských průmyslníků měl za ně promluvit k ministrovi továrník K. Ministr obchodu přijel do Z. teprve o 10. hod. večer dne 11. srpna a následkem změny v programu své cesty ustanovil odjezd na 9. hodinu dopolední dne 12. srpna. Z toho důvodu dostavil se ministr do závodů obviněného dne 12. srpna již o 7. hod. ranní a po prohlídce závodů odebral se po 1/2 9. hod. dopol. na radnici, kde se zatím shromáždily osoby, které se měly účastniiti uvítání ministra. Po krátké prohlídce radničních místností uvítal obviněný v přítomnosti shromážděných hostí ministra krátkým proslovem, na nějž ministr odpověděl delší řečí, ve které upozornil na význam závodů obviněného pro město Z., na jeho organizační schopnosti a v průběhu řeči užil o obviněném slovního obratu »váš chéf«. Po skončení této řeči obžalovaný omluviv se, že mu nebylo dosud možno všechny přítomné ministru představit, vyzval předsedu živnostenské komory Dra. Š-a, by hosty představil a také sám začal s představováním. Když ministr došel k soukromému obžalobci Arnoštu J-ovi, ujal se J., aniž byl představen, slova a řekl ministrovi, že je to bolí, ba že to pokládají za hrubou urážku, že je ministr pokládá za zaměstnance firmy obviněného, mluvil dále o menších závodech a vytýkal ministrovi, že se neujímá dost energicky menších výrobců. Na opětovnou omluvu obžalovaného, že nemohl dosud všechny pány představit pro změnu programu, pokračoval soukromý obžalobce J., že jest jen malý továrník, že ho však bolí, že je tak přehlížen a začal mluvit o vadách daně z obrátu, kterými jest jejich (scil. malých výrobců) firma více postižena, kdežto firma obviněného může na úkor státu zadržeti ročně několik milionů (po případě větší částku). Dále se zmínil J., že v Z. není toho souladu, o němž ministr mluvil, naopak že jest boj, na což ministr odpověděl, že ho tamnější společenské poměry nezajímají, že přijel jen na návštěvu firmy obviněného, jak také novinami bylo hlášeno. Na to se vyjádřil obviněný, že považoval za potřebné, třeba ministr přišel na návštěvu jeho závodů, sezvati také členy zastupitelstva a ostatní průmyslníky, že však vidí, že udělal chybu, že je pozval. Na to prohlásil druhý soukromý obžalobce František N.: »Tak tu nemáme co dělat, neměl jste nás sem tahat; tím vším jest vinen starosta (obviněný), který neumí nic organisovat« a otevřel dveře, jakoby chtěl odejít. Na to prohlásil obviněný: »Já se stydím za takové jednání, to je hulvátství, ti dva pánové sem přišli s úmyslem štvát.« Soukromý obžalobce N. odvětil, že on se stydí za takového starostu, který nedovede nic organisovati. Ministr reagoval na tento výstup tím, že oba

soukromé obžalobce odkázal do patřičných mezí a N-ovi řekl, že by se jistě takovým způsobem neopovážil mluvit, kdyby před ním stál za dřívějších časů ministr Rakouska. Hned po té opustil ministr radnici a krátce na to odejel automobilem ze Z. Pro onen výrok obviněného podali František N. a Arnošt J. soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti. Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 1. února 1926 obžalovaného osvobodil v podstatě z úvahy, že pronesená slova byla přípustnou kritikou neslušného chování obou soukromých obžalobců v přítomnosti ministrů. K odvolání soukromých obžalobců krajský soud v Uherském Hradišti jako soud odvolací rozsudkem ze dne 29. dubna 1926 změnil částečně osvobozující rozsudek a uznal obviněného vinným přestupkem podle §u 491 tr. zák., spáchaným tím, že dne 12. srpna 1925 na radnici ve Z. veřejně a před více lidmi slovy: »to je hulvátství« soukromé obžalobce znamenáními na ně připadajícími, neuváděje určitých skutků, z opovrhlivých vlastností vinil.

Tímto odsuzujícím výrokem byl porušen zákon v ustanovení §u 491 tr. zák. Odvolací soud pokládá názor prvního soudu, že řečená slova obsahují charakteristiku jednání soukromých obžalobců na radnici, za mylný, neboť slovo »to je hulvátství« používá se pro odsouzení jednání lidí mravně a civilisovaně zvrhlých a za takové jednání nelze podle názoru odvolacího soudu považovati chování se obžalobců na radnici, třeba by se nemohlo poznačiti za jednání slušné; nejde tedy o pouhou dovolenou kritiku, nýbrž závadný výrok naplňuje úplně objektivní stránku urážky na cti ve smyslu §u 491 tr. zák. Výkladu, který dává odvolací soud závadnému výrazu »hulvátství« uváděje, že se ho užívá pro odsouzení (snad správněji označení) jednání lidí mravně a civilisovaně zvrhlých, nelze přisvědčiti. Etymologicky pochází slovo »hulvátství« od téhož slovního kmene, jako slovanské »huliti—chuliti«, což znamená kárati nebo haněti (viz Jungmannův slovník I. str. 780); synonymními se slovem tím jsou pak výrazy »tropství, bloudství, humpoláctví, klackovství« (viz Jungmann ibidem, Kotův slovník I. str. 509) a znamenají totéž, co v německém jazyku výrazy »tölpelhaftes Benehmen, Lümmelei, Flegelei, Grobheit, ungechlachtes, bengelhaftes Benehmen«. Tento význam má slovo to i v obecné mluvě, a proto mohl býti jen tento smysl slovu tomu přikládán těmi osobami, před nimiž obžalovaný za okolností shora uvedených výrazu toho užil. Značí tedy slovo to chování obhroublé, neotesané, urážející společenský takt svojí neslušnou formou, nemá však vztahu na mravní úroveň člověka, jemuž se vytýká, tím méně pak zahrnuje v sobě výtku mravní zvrhlosti, jak odvolací soud za to má. Co odvolací soud míní označením »lidí civilisovaně zvrhlých«, není jasno, tolik však lze tvrditi, že výtka »hulvátství« ve smyslu hořejšího výkladu neobsahuje v sobě výtku degenerace ve vztahu civilisovanosti. Nemůže ovšem býti pochybnosti, že výtka »hulvátství« ve smyslu shora vyloženém jest haněním podle §u 491 tr. zák., obsahujet pohanu směřující proti povaze toho, jemuž platí; než hanitel stává se podle §u 491 odst. druhý tr. zák. beztrestným, prokáže-li, že činy haněného, na něž poukazuje, by hanění své odůvodnil, jsou takové, že pronesenou výtku odůvodňují. V tom směru dlužno uznati, že chování obou soukromých obžalobců, jak jest shora vyličeeno, a jak je souhlasně oba nižší soudy

považují za prokázané, bylo takového rázu, že za daných okolností musí býti nazváno nejen neslušným, nýbrž přímo společensky nemožným, beztaktným, hrubým a neotesaným, zvláště uváží-li se, že soukromí obžalobci se zachovali takovým způsobem za příležitosti zvláště významné, při oficiální návštěvě ministra obchodu v Z., při uvítání ministra, tedy při příležitosti slavnostní, kdy porušení společenské slušnosti bylo tím nápadnějším a následkem toho tím důtklivějšího pokárání hodným. To uznal správně nejen prvý soudce, nýbrž také soud odvolací, jenž toliko použité slovo »hulvátství« shledal za vybočující z meze oprávněné kritiky, ale ovšem — jak z toho, co uvedeno, na jevo jde — toliko vycházejí z omylného posuzování pojmu slova toho. Při správném výkladu toho slova nelze v něm spatřovati ničeho více, než drsné sice, ale správné a přiléhavé označení způsobu, jakým se oba soukromí obžalobci před ministrem obchodu zachovali. Jest tedy odsouzení obžalovaného pro užití onoho slova právně mylným, pročez bylo zmateční stížnosti podle §u 33 tr. ř. vyhověti, a podle §ů 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2748.

S hlediska § 335 tr. zák. nestačí zjistiti objektivně, co bylo v souzeném případě zdrojem ohrožení lidské společnosti, nýbrž jest se soudu vysloviti i o tom, zda pachatel předvídal nebo měl a proto mohl předvídati, že z jeho jednání (opomenutí) může nastati onen konkrétní ohrožující stav, jenž pak vyvrcholil ve skutečnou škodu (úrazem).

Vlastní neopatrnost poškozeného nevyvíňuje pachatele, leč by byla počátkem samostatné příčinné řady vedší k ohrožení a úrazu.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1927, Zm I 613/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mostě ze dne 14. září 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil do prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí, mimo jiné z těchto

důvodů:

Napadený rozsudek uznává obžalovaného vinným přečinem podle §§ 335, 337 tr. zák. proto, že jel jako řidič osobního auta dne 27. srpna 1924 v Ž. neopatrně, a tím se dopustil činu ohrožujícího tělesnou bezpečnost lidí. V důvodech klade rozsudek obžalovanému za vinu, že, nedbaje policejního předpisu města Ž., bez naléhavé nutnosti zůstal na pravé straně ulice a zbytečně daleko zabočil na pravo, kde viděl státi skupinu lidí; že nedával znamení rukou, zda zamýšlí jeti dále k P. či k domu »K.«; že svým bezúčelným obloukem a zajížd'kou vyvolal v poškozeném S-ovi omyl o skutečném směru jízdy a přiměl ho k osudnému překročení silnice. Rozsudek uzavírá tyto vývody výrokem, že z jednání